Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 14-го СІЧНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 14, 1984 No. 8. VOL. XCI.

Наукова Рада СКВУ відзначила заслуги проф. О. Оглоблина

Кент, О. (ПСНР). — Загальні збори Наукової Ради СКВУ, які відбулися 2-го грудня 1983 року в Торонто, відзначили діяльність і 85 ліття проф. д-ра Олександра Оглоблина, одного з найвидатніших українських істориків, такою резолюцією:

„Наукова Рада СКВУ вітає Достойного Професора Олександра Петровича Оглоблина, почесного голову Українського Історичного Товариства, колишнього президента Української Вільної Академії Наук у ЗСА, почесного члена Европейського Наукового Товариства ім. Шевченка, одного з найвизначніших сучасних українських істориків і видатного будівничого українського наукового життя і національної культури.

З нагоди 85-ліття життя проф. д-ра Олександра Оглоблина, Наукова Рада СКВУ бажає відзначити непоминальні заслуги Ювілята в розвитку української історіографії і українського наукового життя у вільному світі.

З нагоди Вашого славного Ювілею просимо прийняти від Наукової Ради СКВУ якнайкращі побажання бабато-багато років дальшої Вашої творчої праці і кріпкого здоров'я. Ми щиро дякуємо за Ваш труд і працю для українського народу і його культури".

Резолюцію підписали за Президію Наукової Ради її президент проф. Любомир Винар і секретар проф. Осип Мартинюк.

Ню Йорк готується до відзначення Свята Державности

Ню Йорк. — З Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій інформують, що вже завершилась підготова до відзначень річниць проголошення Державности й соборности України актами з 22-го січня 1918-19 років.

Як і кожного року, святкування відбудуться двома фазами: Богослужбами в українських церквах — в церкві св. Юра на Мангеттені о год. 12-ій вполудне — і святочною Академією в неділю, 22-го січня ц.р., о год. 2:30 по полудні в залі середньої школи Вашінгтон Ирвінг, між 16-ою і 17-ою вулицями, з такою програмою: відкриття інж. Михайло Шпонтак, голова КОУО, відчитання проклямації Українського Дня, святочне слово — о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, парох церкви св. Юра, і мистецькі виступи хору „Боян" з Ню Джерзі під диригентурою проф. Романа Левицького, який співатиме також український і американський національні гимни, Марти Кокольської-Мусійчук, солістки Міської опери Ігора Кравціва, бас - баритон, Марусі Данчук-Решітник, рецитація.

Квитки вступу в ціні 5 і 6 долярів можна набувати в українських крамницях „Арка" і „Сурма" та при касі вступу.

Студенти в Сиракюзах підтримують програму українознавства

Сиракюзи, Н. Й. — Українська Студентська Громада ім. Луки Мишуги при Сиракюзькому університеті влаштовує забаву з метою підтримати програму українських студій у цьому університеті.

Програма, якій сповняється 25 років (започаткована 1959 року) включає початкові, середні і вищі курси української мови та літератури, а провадить нею від початку заснування проф. д-р Яків Гурський. Щоб забезпечити дальший розвиток і високий академічний рівень програми, потрібна фінансова допомога. Тому ввесь чистий прибуток із забави буде використаний на цю ціль. Забава відбудеться в новій залі української православної церкви св. Луки при 3290 Warners Road, Warners N.Y., в суботу, 4-го лютого 1984 року, починаючи в 9-ій год. вечора. Гратиме оркестра „Червона Рута". Вступ: 7 дол. від дорослих; 6 дол. від молоді.

Місцеві студенти подбають про нічліг для гостей з-поза Сиракюзів. У цій справі слід писати на адресу: Yaroslaw Magera, 141 Lambreth La., Syracuse, N. Y. 13210; або телефонувати на число (315) 478-7308.

В ПОЛЬЩІ ЗААРЕШТУВАЛИ ПРАВНИКА

Варшава, Польща. — Польські власті арештували правника, який захищав жінку, відому польську поетесу Барбару Садовску, син якої був закатований польською поліцією в травні минулого року.

Справа смерти 19-літнього юнака, єдиного сина Садовської, Гжегожа Пшемика, набрала широкого розголосу і викликала загальне обурення польського суспільства. На похороні Пшемика було понад 20,000 народу, переважно студентів, які перетворили похорони в могутню мовчазну демонстрацію польської молоді в дусі забороненої „Солідарности" проти терору і вбивств польської поліції.

Справа вбивства Пшемика набрала особливо драматичного характеру і політичного забарвлення тому, що в додатку цієї невинної жертви прилучилися ще попередні події: два тижні перед вбиєвтвом Пшемика польська тайна поліція напала на католицький манастир, де працювала група добровольців допомогового комітету, який допомагав активістам „Солідарности" та їх сім'ям. Поліція напала на добровольців в той час, як вони працювали на складі. Добровольці складалися в основному з жінок, серед яких була і мати Пшемика, згадана Барбара Садовска. Поліція розігнала добровольців палицями і кріслами, сильно побивши їх.

Обвинувачення проти арештованого правника не зовсім ясні. Офіційне повідомлення про арешт навіть не подало повного прізвища арештованого, а лише ім'я та ініціяли прізвища „Мацей Б." Друзі та співробітники уточнили, що арештованим був Мазей Беднаркевіч, який був консультантом Садовської під час розслідування справи вбивства її сина.

Польські власті повідомили ще у вересні минулого року, що два поліцянти і два санітари медичної швидкої допомоги винні у смерті юнака. Тепер поліція арештувала правника правдоподібно у зв'язку з обвинуваченнями, пов'язаними зі свідками і речевими доказами справи вбивства.

Чотири місяці після смерті юнака польський уряд заявив, що він проведе „рішуче розслідування, щоб виявити всю правду".

Мати А. Щаранського апелює до Заходу

Москва. — Мати Анатолія Щаранського, ув'язненого дисидента заявила в середу 11-го січня, що під час останніх відвідин сина в Чистопольській тюрмі вона побачила його сильно змарнілим. Син скаржився на сильні болі серця.

Повернувшись з відвідин сина в тюрмі Чистополя в татарській республіці, Іда Мільгром розповіла про умови життя її сина в тюрмі та стан його здоров'я. Вона відвідала сина 5-го січня цього року. Тюремні власті дозволяють лише два рази на рік відвідувати в'язня.

„Як я побачила його, я перелякалася, - заявила 75-літня мати Щаранського. „Як минулого року в липні, я відвідувала сина, я впізнала його відразу, а тепер я не впізнала його, він цілком змінився, на протязі двох годин зустрічі я не могла говорити, я лише дивилася на нього".

Анатолій Щаранський, активіст у рухах за права людини і еміграції жидів з Совєтського Союзу, був арештований 1977 року, а в 1978 році був засуджений на три роки в'язниці і наступних 10 років трудових таборів, обвинувачений у шпигунстві на користь ЗСА. Після відбуття трьох років покарання в Чистопольській тюрмі, його послали туди знову на три роки за те, що він відмовився признати свою вину.

Щаранський попросив свою матір знайти йому адвоката, який оборонив би його проти сваволі совєтських тюремних властей, бо його власні старання нічого не дадуть, вони можуть тільки викликати лють совєтських властей, які покарають його за те і продовжать термін ув'язнення до п'яти років.

„Єдиною можливістю Анатолія є його звільнення, інакше він загине", — сказала мати Щаранського.

Вбили американського генерала

Сан Антоніо, Тексас. — Пресове агентство Асошіейтед Пресс інформує на підставі повідомлення Федерального Бюра Інвестигацій (ФБІ), що військова поліція знайшла повішене тіло американського генерала Роберта Г. Овнбі, командира 90-ої армії резервістів. Тіло було повішене в будинку головної квартири, де урядував згаданий генерал, із запискою, причепленою до однострою Овнбі. Службовці ФБІ не сумніваються, що генерала забили, а потім повісили невідомі вбивці і що він не покінчив самогубством.

Тому, що тіло ген. Овнбі було повішено в сходовій клітці між першим і другим поверхом, а руки зав'язані назад, ФБІ сумнівається чи не був терористичний акт ворожих до ЗСА терористичних груп, але не виключає якоїсь помсти. Очевидно, слідство продовжується і ФБІ відмовляється від всяких коментарів до цієї теми. Пет Ковлі, службовець ФБІ заявив, що він не бачить покищо мотивів вбивства.

Ген. Овнбі, після підвищення його в 1982 році, став наймолодшим двозірковим генералом в американській армії, був здібним старшиною.

ЧАО ЗАКІНЧУЄ ВІДВІДИНИ ЗСА

Вашінгтон. — Прем'єр-міністер Китаю Чао Ці-янг, який закінчує своє перебування у Вашінгтоні, заявив у середу, 11-го січня, що він виключає можливість партнерства зі ЗСА в утворенні стратегічного протисовєтського порозуміння, пригадуючи багато різниць у міжнародній політиці обидвох країн.

„В таких умовах неможливо встановити серйозне стратегічне партнерство", — сказав прем'єр Чао. Він підтвердив незалежну міжнародну політику Китаю, який приймає відповідні рішення у світових справах, розглядаючи кожний випадок окремо „відповідно до його важливости".

Відносно корейського питання китайський лідер сказав, що офіційно ніхто не запрошував Китай взяти участь у чотирьосторонніх переговорах ЗСА, Північної та Південної Корей та Китаю, щоб допомогти стабілізувати нестійкий корейський півострів і допомогти об'єднати поділену Корею.

Чао сказав, що Китай підтримує трьохсторонню конференцію ЗСА з двома Кореями, але покищо Південна Корея висловлює сумніви щодо щирості Північної Кореї, а тому не бачить можливості взяти участь у такій конференції в найближчому майбутньому.

Президент Роналд Реґен у вівторок висловив погляд, що чотирьохстороння конференція була б „прекрасною" у справі припинення тридцятилітньої збройної конфронтації на цьому поділеному півострові.

В інтерв'ю китайський прем'єр дав відповіді на ряд питань, які ставили йому репортери. Між іншим, він скаржився, що справа Тайвану є великою перешкодою на шляху взаємозрозуміння між Китаєм і ЗСА.

Чао також сказав, що коло розбіжностей між ЗСА і Китаєм звужується, і він, як і президент Р. Реґен, вважають, що є великі можливості розвитку добрих взаємовідносин у майбутньому.

Д. Рамсфелд переговорює з Г. Ассадом

Вашінгтон. — Офіційні представники Адміністрації президента Роналда Реґена заявили в середу, 11-го січня, що президент Сирії Гафаз аль-Ассад погодився прийняти спеціяльного посланця президента Р. Реґена на Близький Схід Доналда Рамсфелда.

Ця зустріч відбудеться саме в той час, коли ЗСА покладають великі надії на кращі відносини з Сирією, і через ці кращі відносини добитися розв'язання ліванської кризи.

Ці переговори будуть першими прямими контактами між високим американським представником і сирійським лідером за останні кілька місяців. Минулого місяця, коли Рамсфелд був у Дамаску, він зустрічався лише з міністром закордонних справ Абдель Галімом Хаддамом.

Офіційний представник Білого Дому заявив, що існує загальна думка в Адміністрації президента Р. Реґена, що є можливості здійснення ряду військових і політичних заходів у Ливані, які приведуть до стабільности, і можливо, створять умови для виведення морської піхоти ЗСА з цієї країни.

Але все це залежить від постави Сирії. Вона повинна переконатися, що їй не вдасться принизити ЗСА і змусити вивести морську піхоту перед полагодженням ливанської проблеми. Інші офіційні особи висловлюють сумнів у щирості добрих намірів Сирії .З одного боку, Сирія відповідальна за підбурювання до дальших непорозумінь і конфліктів у Ливані, а з другого боку, є певні познаки зацікавлення Сирії у співпраці, починаючи від звільнення полоненого летуна Роберта Ґудмена до обміну листами між президентом Ассадом і президентом Реґеном.

В самому Ливані президент Амін Ґемаєль старається опрацювати стале перемир'я в районі Бейруту. Це дало б можливість утворити буферні зони між ворогуючими фракціями, що дозволило б ливанській армії зайняти гірські райони навкоко Бейруту та вздовж прибережної шосейної дороги в погодженні з друзами, шіїтами і християнами-маронітами.

Д. Рамсфелд також підтримує такий плян, але друзи своїми діями часто затримують його здійснення.

ПРОПОНУЮТЬ ДОПОМОГУ ЦЕНТРАЛЬНІЙ АМЕРИЦІ

Вашінгтон. — Двопартійна президентська комісія, очолювана Генрі Кіссінджером підтвердила, що американські інтереси безпеки „поважно загрожені" совєтсько-кубинським викликом у Центральній Америці. Вона запропонувала швидке збільшення військової допомоги Сальвадорові з одночасною п'ятилітньою програмою економічної допомоги всьому районові в сумі 8 більйонів долярів.

У своєму звіті, представленому президентові Роналдові Реґенові в середу, 11-го січня, крайова двопартійна комісія для дослідження становища в країнах Центральної Америки закликала Президента, щоб він зустрівся з лідерами центральноамериканських країн для вироблення пляну розвитку цього району та утворення Організації розвитку Центральної Америки.

Звіт комісії також рекомендує ряд інших заходів, включаючи спеціяльний корпус освіти, 10,000 стипендій для студентів університетів, державні позички для створення приватних корпорацій розвитку, негайну економічну допомогу 400 мільйонів долярів і „значне" збільшення військової допомоги Сальвадорові, рівень якої тепер виносить лише 65 мільйонів долярів.

Реакція Конгресу поділилася в основному відповідно до партійних настанов, а тому звіт правдоподібно не зробить того позитивного впливу на Конгрес, який мали звіти інших президентських комісій в минулому.

Всі запропоновані пропозиції 12-членної комісії схвалюють ролю ЗСА в цьому районі та підтримують майже всі аспекти політики Адміністрації президента Р. Реґена в Центральній Америці, але важливим пунктом у звіті є вимога узалежнити дальшу військову допомогу Сальвадорові від „законодавчого схвалення" яке вимагає періодичних звітів про прояви прогресу" в ділянці прав людини, припинення діяльности „бригад смерти" та розвиток у напрямі вільних виборів.

Але комісія всеціло підтримала Президента, відкидаючи думку про переговори щодо „поділу влади" з лівими партизанами в Сальвадорі, посередньо підтримала американську допомогу повстанцям в Нікараґуа, наполягаючи на проведенні виборів та інших заходів у напрямі демократизації життя в цій країні та представивши совєтське і кубинське вмішування в цьому районі, через посередництво Нікараґуа, як основну небезпеку для ЗСА.

В АМЕРИЦІ

ЗАСТУПНИК ПРЕСОВОГО секретаря Білого Дому Ларрі Спікс заявив кореспондентам, що президент роналд реґен отримав листа-відповідь від президента Сирії Гафеза ель-Ассада. Як відомо, Р. Реґен написав до Ассада зараз таки після звільнення американського летуна ляйтенанта Роберта Ґудмана за посередництвом проповідника Джессі Джексона і щойно тепер наспіла офіційна відповідь з Дамаску. В урядових колах у Вашінгтоні думають, що обмін листами між обидвома президентами є доброю познакою і вказує на відпруження у відносинах між ЗСА і Сирією. Спікс відмовився дискутувати зміст листа Ассада до Р. Реґена, а тільки відмітив, що „ми бачимо в тому нагоду до започаткування серйозних переговорів із Сирією у справі Ливану й інших близькосхідних проблем".

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН виступить з головною промовою у справі американсько-совєтських відносин в понеділок, 16-го січня ц.р., о год. 10-ій рано. Поінформовані особи кажуть, що промова буде наскрізь конструктивна з наміром поправити відносини між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, які в останньому часі дуже погіршились. Речники Адміністрації твердять, що Президент щиро бажає поправи цих віносин і відновлення переговорів в Женеві, метою яких є довести до редукції міжконтинентальної нуклеарної зброї. Очевидно,-кажуть ціж урядові особи, - ЗСА не можуть відійти від принципових справ ведення реалістичної політики у відносинах між двома надпотугами. Говорять також, що Реґен не вживатиме ранішої реторики в окресленні СССР як „імперії диявола". „Він є готовий до всяких переговорів і зустрічей", - заявляють близькі співробітники Президента.

СЕНАТОР ЕРНЕСТ ГОЛЛІНҐС, демократ з Південної Каролайни назвав встановлення дипломатичних зв'язків З'єднаних Стейтів Америки з Ватиканом „поганим прецедентом", хоч, як кажуть політичні спостерігачі, в обидвох палатах Конґресу не помічається великої опозиції до цієї справи. Голлінґс вважає, що президент Роналд Реґен, встановляючи дипломатичні зносини з Апостостольською Столицею, „порушив американську Конституцію про відділення Церкви від держави". Він вважає, що спеціяльний спостерігач у Ватикані повністю і задовільно виконував свою функцію і Уряд ЗСА був достатньо поінформований про всі ватиканські справи.Голлінґс, який старається здобути номінацію на президента з Демократичної партії, особливо підкрелює, що нав'язання дипломатичних зносин з Ватиканом це визнання одної Церкви понад голови інших.

АМЕРИКАНСЬКІ І СОВЄТСЬКІ представники відбули спеціяльну нараду у справі так званої „гарячої лінії", яка існує від деякого часу між Вашінгтоном і Москвою і яку дотичні уряди можуть використовувати тільки у виїмкових ситуаціях, або непередбаченого загострення відносин між двома надпотугами. Основна мета встановлення такої лінії — це запобігти нуклеарній війні. Нарада тривала два дні і крім „гарячої лінії" були обговорені також інші справи зв'язку між ЗСА і СССР.

НА ЗМІНУ МІЖПРОСТІРНОГО корабля „Колюмбії", тепер у Кеп Канаверал на Фльориді поспішно приготовляють інший подібний до „Колюмбії" корабель „Челленджер", який має вилетіти із спеціяльною місією 3-го лютого ц.р., і перебуватиме в орбіті повних вісім днів. Астронавти брусс МекКендлс і Роберт СТюарт, перший раз в історії полетів міжпростірних кораблів, ходитимуть в стратосфері без прикріплення до корабля. „Челленджер" випустить в стратосферу також два сателіти, з якими вдержуватиме зв'язок під час лету.

У 20-ТУ РІЧНИЦЮ першого звідомлення головного лікаря ЗСА про шкідливість куреиня тютюну, лікарі домагаються від президента Роналда Реґена, щоб він покликав до життя спеціяльну комісію, складену з лікарів-спеціялістів, дослідників та інших, завданням якої було б не тільки встановлення на підставі дослідів шкідливість для здоров'я цього продукту і опублікуванням статистик про захворювання на рака легенів, серце, шлунок й інші хвороби налогових курців, але повела б ширшу інформаційну кампанію проти куреня. Д-р Ернест Виднер заявив, що вже наспів час, щоб американська спільнота поважніше потрактувала існуючу загрозу і застановилася над методами боротьби з нею.

У СВІТІ

ДЖЕРЕЛА ЧЕХО—СЛОВАЦЬКОЇ еміграції повідомили в серед, 11-го січня, що чеська письменниця-драматург Іва Прохазка, її чоловік Іво Покорни та їх двоє маленьких дітей прибули до столиці Австрії. Офіційних повідомлень австрійських властей про цю подію покищо не було ніяких.

МАЙЖЕ ЦІЛИЙ ДЕНЬ у середу, 11-го січня, спалахували бої між урядовими військами і мусульманською міліцією в південних передмістях ливанської столиці Бейруту та довколишніх горах, відкладаючи знову завершення угоди про розмежування воюючих фракцій вЛивані. Бейрутське радіо повідомило, що була утворена спеціяльна комісія з представників ливанської армії, сил християнської міліції, друзів та шиїтів, яка закликала до припинення вогню, але через півгодини воно було знову порушене.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ розмістив батарею з 9 нових ядерних ракет СС-20 в Европі вже після припинення переговорів у Женеві про зменшення кількости ракет середнього засягу в Европі, - повідомив у середу, 11-го січня, офіційний речник НАТО. Ця остання група ракет довела загальну кількість пересувних систем таких совєтських ракет з засягом 3,175 миль до 278 одиниць з 1,134 боєголовками.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Британії Джофрі Гов прибув у середу 11-го січня, до столиці Сирії Дамаску для переговорів з сирійськими офіційними особами про справи мирного полагодження конфліктів на Близькому Сході. Міністер Гов прибув до Дамаску зі столиці Савдійської Арабії Ріяду після переговорів там з міністром закордонних справ принцом Савдом ель-Файсалом.

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ повідомляють з Югославії, що там постали нові складні проблеми з молоддю. Одна із юґославських газет недавно писала про так звану „золоту молодь" країни . Вони не хочуть працювати. Вони спали б до обіду і тільки вимагали гроші від своїх батьків. Ввечорі вони заходять у п'ять місць нічних розваг на вулиці Усічка. Наші знайомі, вони не вірять у ніщо. Ні в партію, ні в плітику або державу. Просто хочуть одягатися і слухати музику". Це все сини і дочки високопоставлених урядовців. Вони є меншістю молоді Юґославії, заявляє газета, але їх поведінка, включаючи вживання наркотиків, викликає тривогу в юґославских властей.

У Філядельфії відбулася вартісна пластова імпреза

Філядельфія. (Я. Татомир) — Місцева Пластова Станиця, що її очолює інж. Богдан Турченюк, влаштувала в суботу, 17-го грудня 1983 року, в Українському Освітньо-Культурному Центрі, висвітлення трьох звуково-зорових монтажів, основаних на Ювілейній Міжкрайовій Пластовій Зустрічі, що відбулася на „Вовчій Тропі" у 1982 році.

Перший монтаж „Симфонія дружби", передав картини, настрої й ідеї ЮМПЗ. Монтаж „Тверді мелодії" був присвячений св. п. Михайлові Сороці, визначному пластунові і довголітньому в'язневі сибірських тюрем і таборів, який помер на Сибірі. Монтаж цей був оснований на тексті Валентина Мороза, який впродовж довгого часу був у тому самому таборі що й М. Сорока. Як видно із згаданого тексту, духова незламність Сороки мала великий вплив на формування національної свідомости В. Мороза.

Третій монтаж, „Монтаж 70", дає картини Пласту сьогодні і колись, у перших роках його існування.

Висока вартість звукової частини монтажів це заслуга о. Петра Ґаладзи, який зворушливо рецитує спомин Мороза про Сороку, та Юрія Миськова. Тут варто пригадати, що о. Ґаладза — це один з трьох священиків, які впродовж трьох днів дуже успішно демонстрували у Вашінгтоні минулого жовтня під час вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні.

Усі три монтажі виготовили, під еґідою Крайової Пластової Старшини, старші пластуни Юрій Миськів з куреня „Лісові Чорти" та Андрій Дурбак з куреня „Побратими".

Слід згадати, що монтажі були висвітлювані дуже модерною апаратурою, яка висвітлює не поодиноким прожектором, але кількома, що їх синхронізує комп'ютор. Апаратура ця є власністю Українського Інституту Модерного Мистецтва у Чикаґо.

Чисельна публіка, що її велику частину становила пластова молодь, живо та ентузіястично реаґувала на всі три монтажі.

Висвітлені монтажі поставили перед очі присутніх не тільки імпозантні розміри, красу і незабутню романтику ЮМПЗ, але теж живучість і могутність пластових ідей і велике значення тієї організації для виховання молодих поколінь у розсіянні.

Старші пластуни куреня „Побратими" (зліва): Л. Білик, Т. Сохан, В. Романів, А. Дурбак і В. Харченко.

(фото: Б. Одежинський)

МИСТЕЦЬКІ ВИСТАВКИ В ОМУА

Ню Йорк. — В неділю, 15-го січня ц.р., о год. 1-ій по полудні тут відбудеться відкриття посмертної виставки Ярослава Паладія і Юрія Чорного. На виставці будуть показані фотографії праць доньки Ю. Чорного — Християни Чорної. Виставка відкрита в будні від 6-8-ої години, а в суботи й неділі від 1-ої по полудні до 8-ої вечора і триватиме до неділі 22-го січня включно.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

258 убитих вояків — без війни

Із смертю американського морського піхотинця минулої неділі від ґранати, киненої на гелікоптер, який привіз зміну варти біля американської амбасади в столиці Ливану Бейруті, число загинулих там американських вояків дійшло до 258. Вислано їх туди на просьбу ливанського уряду, за згодою Ради безпеки Об'єднаних Націй (представник СССР стримався від голосування), як американську частину міжнародного війська — поруч із військовими частинами Англії, Франції й Італії, у суто мировій місії. У Ливані, арабській країні на Близькому Сході величиною приблизно стейту Массачусетс, від понад 10 років шаліє громадянська війна. Прозахідній уряд Аміна Ґемаєля намагається замирити воюючі сторони — християнську „Фалянґу" й мусулманську міліцію, прийняв теж проголошений у 1982 році мировий плян Реґена, який вимагає відкликання з Ливану всіх чужих військ (отже ізраїльських і сирійських) і сподівався, що присутність в Ливані кількох тисяч міжнародного війська допоможе здійснити цей плян. Однак ані ливанський уряд ані ніхто у світі не міґ передбачити, що вмішається туди третій чинник: тероризм, підтримуваний особливо з двох центрів, яким залежить на заколоті на Близькому Сході, а не на замиренні: з Москви й Теграну, столиці ворожого Америці Ірану.

Президент Реґен, який правильно вважає Ливан та ввесь Близький Схід життєво конечним для Америки (нафта і шлях до Індійського океану) — опинився у дуже важкій ситуації: вже не тільки демократи, але й деякі найбільш впливові республіканці наполягають на нього, щоб він відкликав висланих до Ливану 1,800 морських піхотинців (на місце загинулих висилано нових). Президент Реґен правильно твердить, що коли б ЗСА відкликали з Ливану своє військо виключно тому тільки, що боїться дальших втрат з боку злочинних анонімових терористів, то це буде „втрата обличчя" американської великодержави, захитання довір'я до Америки у приязних Америці чи поміркованих арабських країнах і тільки підсилить дальшу громадянську війну у Ливані, яка може закінчитися повною анархією, упадком цієї держави і її поділом між Ізраїлем та Сирією. Тому йдеться тепер не про те, чи відкликувати або не відкликувати американське військо, а про те, коли це зробити і серед яких обставин. Ідеться про те, щоб можна сказати, що те військо таки завершило свою місію і більше Ливанові непотрібне. Ніхто не міг передбачити, що появляться зорганізовані законспіровані банди терористів-фанатиків, які наслідуватимуть японських самогубних пілотів „Каміказа", які скеровували навантажені динамітом японські літаки на американські кораблі в пристані Перл Гарбору 7-го грудня 1941 року і гинули, але й затоплювали ті кораблі. Оті фанатики-терористи почали вбивати американських, французьких і італійських вояків, щоб прогнати їх з Ливану, який став тереном братовбивчої боротьби та перетворився у терен зудару інтересів СССР і ЗСА.

Конґрес уповноважив президента Реґена, як верховного команданта збройних сил ЗСА, тримати в Ливані військо до квітня 1985 року. Але тепер, коли Італія проголосила, що вона зменшить на половину своїх, висланих туди 2,200 вояків, і Франція відкликає 500 осіб із свого експедиційного корпусу 2,100 вояків, зросла внутрішньо-американська опозиція проти зберігання надалі морських піхотинців на тому ливанському вулкані. За відкликання американського війська заявився вже навіть голова Комісії закордонних справ в Сенаті, де республіканці мають більшість, сенатор Чарльз Персі. Натиск на президента Реґена збільшився, коли в наслідок подорожі до столиці Сирії Дамаску чорного пастора, демократичного кандидата на президента **Джессі Джексона.** Сирія звільнила американського летуна Роберта Ґудмана. Залунали голоси, щоб шукати замирення з Сирією.

Американська дипломатія тісно співпрацювала з урядом Савдійської Арабії, яка взяла на себе — покищо все ще невдачне — посередництво між воюючими сторонами в Ливані. Кілька днів тому відбулася в столиці Савдійської Арабії конференція міністрів закордонних справ Ливану, Сирії і Савдійської Арабії — але чуємо в комунікатах, що все ще не прийшло до порозуміння. Сирія не хоче відкликати з Ливану своїх 40,000 війська, поки „один ізраїльський вояк" залишається ще на території Ливану, знову ж Ізраїль не хоче звільнити сумежної з своєю територією смуги Ливану, поки не матиме повної забезпеки проти нових партизанських атак. ЗСА поспішають з вишколюванням і озброюванням ливанського державного війська, яке зайняло б місце американських вояків. Реґен не втратив теж надії, що тиха американська і савдійсько-арабська дипломатія таки доведе до якогось заспокоєння. Покищо стан трагічний: ЗСА не є з ніким у стані війни, але втратили вже 258 вояків.

Володимир Душник

ДВАДЦЯТЬ-П'ЯТЬ ЛІТ СОВЄТИЗАЦІЇ КУБИ

Дня 8-го січня 1984 року минуло 25-п'ять літ від тріюмфального в'їзду до Гавани Фіделя Кастра, який прибув до кубинської столиці на американському танку типу Шермана, захопленому від розбитих частин диктатора Фульгенції Батісти.

Цього самого дня, 8-го січня 1958 року, пресовий аташе американської амбасади в Гавані, пол. Д. Бетел віднотував у своєму деннику що захоплення влади Кастром відбулося „мирно" і без найменшого опору зі сторони кубинського народу. Рік пізніше, у своїй книжці, „Лузерс" („Ті, що програли"), Бетел писав, що кубинський народ „привітав світанок демократії і свободи" в Кубі з великим ентузіязмом, і що ніяка інша революція у Південній Америці не була так спокійно переведена як „демократична революція Кастра в Кубі".

Причини такої реклями для Кастра не важко догадатися, бо він та його прихильники зуміли обманути не тільки маси народу поза Кубою, але навіть урядовців американської амбасади в Гавані. Пол Бетел, який вже не живе, писав, що урядовці американської амбасади „з ненависти до Батісти, емоційно захоплювалися Кастром і були так само одурманені його пропаґандою, як і була велика більшість кубинського народу", який добровільно впхав свою шию в комуністичне ярмо Кастра. Це не означало, — писав він, — що члени американської амбасади були прокомуністичного наставлення. Вони були прямо політично наївні і політично невироблені.

В Америці, сьогодні вже померший, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Герберт Л. Меттюс став майже офіційним пропаґатором Кастра та його „демократичної революції". Його довгі статті в цій видатній американській газеті ідеалізували Кастра та обдаровували його такими „благородними" прикметами, якими ніхто навіть... Маркса не посмів величати.

Автор, знову американець, Натаніел Вайл, у своїй книжці „Червона звізда над Кубою" (1960), одверто писав, що згаданий кореспондент Меттюс своїми статтями зумів переконати Адміністрацію президента Айзенгавера, американський Конґрес та майже всю американську пресу, що Кастро на ділі був „демократичним визволителем". Цей самий автор також писав, що під час еспанської громадянської війни в 1936-1939 роках Метюс був захоплений еспанськими комуністами у дописах, статтях до тієї міри, що видавець „Ню Йорк Таймсу", Артур Шульцберґер, загрозив йому усуненням з праці, якщо він далі пропаґуватиме московсько-совєтську лінію.

У 1959 році американський амбасадор в Гавані Ерл Т. Смит не міг переконати Адміністрації президента Айзенгавера, що Кастро становить загрозу для безпеки цілої Західньої півкулі.

Америка, правда трохи пізно, але почала організувати антикастрівські збройні відділи, приготовила збройний десант на Кубу, але нова Адміністрація президента Кеннеді відмовилася підтримати американськими літаками тисячі антикастрівських кубинців, і тим улегшила Кастрові їхнє знищення.

Автор Бетел далі писав, що, кілька місяців по приході до влади, Кастро почав висилати терористичні групи до Домініканської Республіки, Панами і Нікараґуа, переводячи в життя програму Москви п. н. — „війна за національне визволення".

У 1979 році Кастро доміг знищити проамериканський уряд ген. Анастазіо Сомози в Нікараґуа і встановив уряд промосковських сандіністів, яким спочатку президент Картер навіть давав позички, думаючи, що сандіністи — це „демократи".

Вкінці, Кастро, на спілку зі своїми хлібодавцями в Москві, почав перетворювати Ґренаду в „комуністичний арсенал", з якого мали переводити „війни за національне визволення" у Центральній і Південній Америці.

Оцінюючи історію Куби за останніх 25 років і беручи об'єктивно цілу ситуацію до уваги, треба ствердити, що своє диктаторське панування Кастро завдячує наївності і несвідомості тих членів американського Уряду і американської преси, які далися обманути леґендою про „демократизм" Кастра.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про турнір рож та інших квітів

Ми вже не один раз писали про те, як різно зустрічають люди прихід Нового Року, скільки звичаїв, постанов та забобонів приносить цей перший день у році.

Але, здається, із усіх цих звичаїв — один захоплює найбільшу кількість людей, праці, гроша і то рік за роком в тій країні, яку ми вибрали собі за другу батьківщину і де живемо від ряду років, приймаючи місцеві звичаї, свята та різні імпрези.

Таким звичаєм є в ЗСА т. зв. „Турнір рож" у Каліфорнії, що відбувається кожного 1-го січня від 1890 року. Напевно багато із наших читачів мимохідь, а може зі своїми дітьми приглядається цьому видовищу на телевізійній програмі. Довгими годинами їдуть вози — мистецько прибрані тисячами живих квітів — що символізують різні сцени, маршують десятки-сотні духових оркестр з невідступними, до того молодими дівчатами попереду, які вимахують паличками, іде головний маршал паради, звичайно відома широко особистість з артистичного чи політичного світу, а всьому приглядається тисячі людей, що на цей день приїжджають до Лос Анджелесу та мільйони людей по своїх домах на телевізійному екрані. Багатство квітів цілої постановки цієї традиційної для американців імпрези захоплює, але мимоволі каже і застановитися чому і з яких причин його так тісно введено в американське життя.

Коли перед кількома днями я приглядалася частині „Паради рож" із своїми внуками та почула пояснення телевізійного репортера, що ось на одному із возів зужито 320,000 живих рож та інших квітів, а приготування його коштували 40,000 годин праці людських рук мені доконче захотілося таки дізнатися, яка причина такої витрати живих квітів та часу і звідкіля виводиться цей звичай.

Такі інформації найшлися у публічній бібліотеці, де мені дали 300-сторінкову книжку про „Турнір рож".

Ні, не журіться, мої дорогі читачі, я не думаю усіх тих інформацій, що їх із книжки отримала вам переказувати. А втім, кожний може дістати ці інформації, якщо дуже захоче. З книжки я довідалася, що його творцями були два мешканці містечка Пасадіна, Каліф., які хотіли тим підкреслити його тепло і красу в порівнянні із холодним Новим Роком у інших частинах ЗСА і на зразок „війни квітів" на славній Рів'єрі рішили влаштувати свято „війни рож" 1-го січня, стинаючи до того всі квіти зі своїх городів. Першими роками гарні пані й панове, мешканці Пасадіни їхали вулицями міста в повозках прикрашених рожами. Відтак почали влаштовувати змагання возів запряжених у коні, а в 1902 році прийшла ідея переводити з того приводу змагання американського футболу.

Звичай ставав щораз більш популярний та набирав щораз більшого поширення аж до того, що бачимо тепер. Вибір „королеви рож", участь видатних осіб, нагороди за найкраще прибрані вози, а до того важливі футбольні змагання, які часто-густо визначують університетського чемпіона країни.

Усе це дуже гарно, але всі ці інформації не дали мені вияснення і відповіді на питання: яка ціль в тому, щоб знищити стільки живих квітів, щоб втратити стільки часу для підготовитого видовища. І ніяк не могла я найти вияснення, що діється опісля з цими, стятими з городів, квітами, пощо викидається разом з ними мільйони долярів на таке короткотривале видовище. Єдине вияснення дає один з останніх президентів „Турніру рож", Едвард Вилсон, який уважає, що теперішня спільнота саме в добі індустріялізації потребує традиційних видовищ, які вказували б на красу, спокій та стійкість.

Мені однак, здається, що в американських людей більше, як в інших національностей, завжди проявляється велика наївна дитина, що радіє кожною іграшкою і кожною приємністю, без уваги на її доцільність.

О-КА

Вадим Сварог

БІДА З ТИМИ ПОЕТАМИ!

У московському часописі „Літературная газета" з 7-го грудня 1983 року вміщено статтю ще одного літературознавця з України. Звуть його Ярослав Мельник, а стаття його називається „Подібно до сніжної грудки".

Темою цієї статті є творчість молодих українських поетів, а турбує Мельника, як він каже, „доля письменницького покоління, яке ми називаємо молодим". Як ми побачимо далі, турбує його не стільки доля поетичного доросту, скільки характер його творчости. Не все, мовляв, гаразд з їхньою творчістю.

Починає Мельник з того, що каже, що не так іще давно обласні видавництва на Україні видавали за п'ятиріччя не більше, як одну-дві збірки молодих. А після постанови партії „Про працю з творчою молоддю" ситуація докорінно змінилась. Тепер обласні видавництва щороку випускають чотири-шість збірок молодих поетів, так що наступного року на Україні має вийти в світ не менше 30-40 тільки поетичних збірок!

Здавалося б, що тут поганого! Хіба не добре, що з'явилося стільки нових поетів? Але це зовсім не здається позитивним Мельникові. Його непокоїть питання: хто оцінить, простежить, „проконтролює" цей потужний книжно-поетичний струм...

Його турбує те, що ніякій критичній контролі й обліковій, „не кажучи вже про серйозну аналізу", ця продукція не піддається. Просто, скандал у „найдемократичнішій державі світу"! Він пише:

Поетичні „ластівки", що вилітають з обласних центрів України, в переважній більшості так і залишаються поза полем зору рецензентів. Вийшла книга — і зникла, ніби в антисвіті... Власне, фізично ці збірки не зникають, лежать на реальних прилавках цілком реальних книгарень. Та в тім то й справа, що лежать. Хоч, звичайно, й таким робом беруть участь у літературній ситуації". Ситуація, на Мельникову думку, абсолютно ненормальна, бо люди можуть купувати ці збірки, не знаючи, як їх оцінили партійні критики. Далі Мельник наводить конкретні приклади:

Львівське видавництво „Каменяр" не виявляє вдумливого й серйозного підходу до молодої поезії. Ось, наприклад, збірка Ганни Шепітько „Моя весна". Уявлення про цю збірку повністю дають хоча б оці рядки (усі цитати з віршів я даю в зворотному перекладі з російської мови, в якій вони дані в статті Мельника).

„На рушнику — голуби і квіти. Голубляться голуби, а квіти квітнуть... Це вишила свою молодість мама". Майже всі вірші в збірці Г. Шепітько — а їх сто двадцять! — про поле, про сонечко, про квіти й блакитне небо. Ось іще перші рядки з різних творів цієї авторки: „Сонце в небі, ніби цвіт калини". В степу село, наче ягідка зріла", „Бризкають соняшні люстра", „Збудило сонце лани й гаї", „Красне сонце проміння розметало"... й т. д. і т. д.

Мельник журиться тим, що строфи з різних віршів можна взаємозамінювати, бо зміст їх тотожній, і наводить більше цитат з верлібрів Г. Шепітько: „Ластівко, йди хатку собі побудуй під моїм вікном", „Хвилі летять і летять... Небо радісно стоїть, розкидає хмарки", „Серце — океан, хвилям радости й сліз не дивуйтесь" і т. д. Мельник твердить, що в цих віршах немає справжнього поетичного надхнення, бо таких віршів можна написати „сотні за день".

„Нічим не відрізняються щодо їх рівня від названої вище й перші книги, молодих поетів, видані за останні роки у видавництвах „Маяк" (Одеса), „Проміць" (Дніпропетровськ), „Прапор" (Харків), — нарікає Мельник. Він цитує зі збірки Валентини Козак „Чисті роси" такі рядки:

„І трояндам квітнути з натруджених рук, і садкам, і хатам, і дітям рости, слово зі словом зіллється в сердець перестук — комуністи йдуть до ясної мети. І тісніше ряди, і крок їх твердий, прапор миру над ним заклично шумить. Перепони з дороги зметають в труді — і ясно зоря проміниться, проміниться".

Вірш, безперечно, ідеологічно „витриманий". Але й він не подобається Мельникові. Занадто вже він витриманий цей вірш — це й підозріло, бо він шабльонний, штампований, схожий на „відписку", немає в ньому непідробної щирости. І Мельник просторікує на тему про те, що в останніх документах партії в ідеологічних питаннях ясно говориться про недозволеність шабльонів, нудних штампів у пропаґанді того, що „свято для кожної радянської людини", бо кожна силувана інтонація, неточне слово виходить „кричущим фальшем".

З іще більшим несподобанням висмикує Мельник зі збірки віршів Максима Гаптаря „На ясний день" такі осоружні йому фрази, не подаючи цілого вірша — не дозволяючи читачам самим судити про якість цього вірша. Таким „цитуванням" можна знецінити вірші й видатних поетів. Далі Мельник вибухає цілою купою „наукових" слів:

„Уся ця псевдоглибокодумність, нехитра епатація читача (де він ту епатацію бачить? — В. С.), „несподіваним" образом, зовнішньо асоціятивною стиковкою слів, позбавлених внутрішнього смислового навантаження, видається авторами передмов до збірок (а це часто дуже поважані професійні письменники) за „філософське дослідження життя", за вірші, які нібито „беруть за душу не зовнішньою афектацією, а глибиною думки і почуття..."

...Якщо вже говорити про внутрішнє смислове навантаження, то його немає саме в цій філіпіці Мельника!

Як бачимо, Мельник незадоволений не лише отими поетами, що пишуть *(Закінчення на стор. 4)*

Вийшла збірка сонетів Е. Андієвської

Ню Йорк. — Із серії видань Бібліотеки Прологу і Сучасности ч. 160 появилася збірка сонетів відомої поетеси і письменниці Емми Андієвської п.з. „Каварня", сторінок 126. Оформлення, заставки і профіль авторки виконав мистець Яків Гніздовський.

Крім цієї збірки поетеса-автор інших збірок поезій, вона теж пише короткі новелі, своєрідні леґенди, казки, перекази та повісті. Із її творчости в поезії: „Поезія" „Народження ідола", „Риба і розмір", „Кути опостінь", „Первні", „Базар", „Пісні без тексту"; в прозі: „Подорож", „Тигри", „Джалапіта", „Роман про добру людину" та інші.

Як повідомила Фундація Омеляна і Тетяни Антоновичів, літературну нагороду Антоновичів на 1983 рік надано Е. Андієвській за її твір „Роман про людське призначення".

Збірку сонетів „Каварня" — в ціні 8 долярів — можна набути в українських книгарнях, або можна її замовляти у видавництві: Н. Ільницька, 254 West 31 St., New York, N.Y. 10001.

М. Антонович-Рудницька

ОСТАННІЙ ІЗ НАРБУТІВЦІВ

(Пам'яті Роберта Лісовського)

Дня 28-го 1982 року помер у Женеві, Швайцарія, видатний український мистець-графік Роберт Лісовський.

Народився він у Немирові 29-го грудня 1893 року, а свою молодість провів у Києві. Батько його був інженер, а мати походила з німецького роду. За його власними словами — це вона вибрала йому ім'я Роберт. З київських часів, на жаль, маємо дуже скупі відомості. За браком їх зацитую вірш присвячений Р. Лісовському невідомим автором (припускаю, що Семенком). Вірш жартівливий і дає настроєву картину вечірньої київської вулиці. Наводжу його тут, як документ доби, бо про Лісовського він багато не каже.

Роберт

Я люблю проходить повз аптеку
В знеможений вечір;
Вслухатися в сурдінову музику
І нюхать аромат гострих спецій.

Саме проти — фіолетовий ілюзіон.
Там приймають електричну ванну.
Ні, та тут цікаво. Замішання. Полісмени
Принесли зомлілу панну.

Улиця пишається підфарбленими кралями
І на що-розі неіснуючий мольберт.
А! Ось ввіходить в дзеркальну аптеку
за іноземцевими каплями —
З безвідрадною фізіономією Роберта.

Мистецьке навчання почав Лісовський у школі Ол. Мурашка, а потім продовжував його у клясах Ю. Нарбута та М. Бойчука.

Уже у 1922 році опинився він на еміграції в Польщі, де йому ім'я і школа Нарбута відкрила двері до монетного уряду, в якому він працював над проєктами польських державних банкнотів. Згодом перейшов до Української Дівочої Семінарії викладати рисунок та малярство. Тут Лісовський зустрів свою майбутню дружину Стефанію Туркевич. Подружжя їх не було довготривале, але залишилася від нього „Донечка", як він її сам ніжно називав, Зоя Лісовська, яка одідичила мистецький хист і пішла слідами батька.

Від 1927 року Лісовський продовжував свої студії в Академії Мистецтв у Берліні, а вже у 1929 року переїхав до Праги, де викладав графіку в Українській Студії Пластичного мистецтва. З тих часів вже маю про нього власні згадки, як про гарного, поставного мужчину з легко посрібленою буйною чуприною. **Завжди лагідний, привітний, усміхнений, повний енергії та ентузіязму до найрізнішого заняття у мистецькому, товариському, громадському та політичному житті української еміґрації.**

При кінці війни 1945 року мистець не виїхав вчасно з Праги, чекаючи приїзду доньки з Відня і мав кілька дуже неприємних конфліктів з совєтами. На щастя, через протекцію празького єпископа, йому вдалося перелетіти до Женеви. На стало він поселився у Лондоні, а вже тільки на схилі віку переїхав знову до Женеви, щоб бути біля доньки та її родини.

• • •

У мистецтві головною ділянкою Лісовського була книжна графіка. З більш монументальних праць треба згадати проєкт надгробного пам'ятника Ольги Басарабової у Львові та проєкти килимів для майстерні „Гуцульське Мистецтво" у Косові. Йому також належав задум і виконання націоналістичного варіянту тризубу з мечем всередині. Крім того він виготовив рисунки уніформ для Карпатських Січовиків.

Все таки найбільше уваги та праці присвятив Лісовський оформленню книжок, що їх видавали у Празі, Львові а пізніше у Кракові. Фахівці підкреслювали передусім його майстерне виконання шрифту. У віньєтах на обкладинках він залюбки конструював складні композиції з різноманітної козацької зброї, прапорів, хоругов та старшинських клейнод. Усе це у пишно-декоративному квазі-барокковому стилі. Це саме можна сказати про бурхливий рух у елементах взятих із природи. Може це мала бути символіка духу доби, але його дерева, хмари, листя ітд. були завжди розбурхані та розвіяні вітрами.

Дещо більш статична, хоч не менш експресивна обкладинка до збірки поезій Ольжича: „Вежі". Спокійне враження робить заставка до пластового часопису „Молоде життя". Дуже вдала і типова для тодішнього способу декорації є двокольорова обкладинка до творів Г. Чупринки. Стилізована квітка переплетена гострою, колючою терниною замикає в собі напис. Багато збірок і збірочок віршів виходило, бо ще тоді люди поезією цікавилися цінили і читали.

Лісовський охоче виконував завдання зв'язані з мистецтвом, як, наприклад, зорганізування, разом з проф. Д. Антоновичем, виставки української графіки у Берліні, до якої оформив каталог; подібну виставку він улаштував у Римі в 1938 році.

Крім свого фаху мистець любив музику, театр та спів. Сам він непогано грав на піяно та співав першим тенором у хорі Академічної Громади. Належав до Команди Союзу Українських Пластунів Еміґрантів, до Союзу Українських Письменників і Журналістів та до ОУН у Празі.

У 50-тиліття смерти Нарбута 1970 року записано на магнетофонну стрічку у Лондоні інтерв'ю з Лісовським, в якому він з великою любов'ю та пієтетом згадує Нарбута, як людину, як мистця та учителя. Надзвичайно цікава його розповідь про систему навчання у клясі Нарбута, якого він називає творцем модерної української графіки. Студенти приходили до кабінету, що виглядав як музей. Підлоги були встелені старовинними килимами, на стінах висіли портрети гетьманів та козацької старшини. У шафах зберігалися скляні вироби, кераміка, печатки, герби, емблеми, старі грамоти й різні прикраси. Посередині стояв великий, дубовий дуже масивний стіл, на якому можна було провести найтоншу лінію.

Сам Нарбут приходив на лекції в чумарці та жовтих сап'янцях. Він був закоханий в українську старовину й старався вщепити цю любов своїм учням. Казав, що тільки докладно вивчаючи старовину, можна будувати на старих традиціях сучасні мистецькі вартості. З тим наміром він водив своїх студентів до музеїв та до таких скарбниць українського мистецтва, як збірки родини Ханенків та Терещенків.

Пройшовши таку солідну школу, не дивно, що Роберт Лісовський розвинув свій індивідуальний стиль графіки, виходячи з основних засад, які йому передав його вчитель і які він зберігав до кінця свого життя.

З Лісовським відійшов у могилу останній безпосередній учень Нарбута.

Міжокружна Конференція СУА Округ Дітройт, Чикаго і Огайо

Міжокружна конференція СУА, що відбулася 5-го листопада 1983 року в Пармі, Огайо, присвячена організаційній референтурі і референтурі зв'язків.

Ранішня програма Організаційної конференції складалася з таких точок: реєстрація, відкриття; Марія Крамарчук - організаційна референтка Головної Управи СУА, ввічливим словом привітала присутніх з побажанням успішної конференції, доповіді, дискусія, перерва на обід. Комісія постанов затвердила підсумки конференції.

Пополуднева конференція належала референтурі зв'язків: доповіді та дискусія над доповідями. В 4-ій год. по полудні — закриття конференції.

Організаційна референтка Окружної Управи Огайо Лєна Сушків подала короткий перегляд повоєнних часів з Другої світової війни, наплив нашої еміграції та початки організування українського жіноцтва в ЗСА.

Прелеґентки Віра Бойс і Люба Дармохвал з Окружної Управи Огайо, виголосили короткі реферати на теми „Кампанія приєднання членок СУА і „Членка організації".

Евстахія Струтинська, голова Окружної Управи СУА Чикаго підкреслила в своїм рефераті важливість напливу членства та введення нових форм. Корінь предків і любов до спадщини, себто до обрядів релігійности та традицій, скріплює сили народу, як також наше поселення на чужині. Добрим прикладом є активність і співпраця між відділами. Новий ентузіям, нові ідеї приносять нове членство.

Марія Крамарчук, організаційна референтка СУА, у своєму слові закликала до точного звітування з усіх ділянок праці, яке дає Головній Управі СУА образ пророблено праці відділів та допомагає у творенні нових плянів, а відносно Централі — виконувати точно належні до нас обов'язки. Вона закликала творити нові відділи, посилювати їх здобуттям нового членства та вплачуванням вкладок до Централі та Окружних Управ; підкреслила, щоб обов'язково передплачувати „Наше Життя" тільки через відділи. Що торкається кореспонденції з Централі членство повинно бути точно поінформоване, щоб мати орієнтацію про загальний стан та діяльність СУА. Референтка представила графічно схему та статистику СУА: 9-ть Окружних Управ, 119-ть Відділів та 3,615 членок — такий стан у 1982 році.

Жвава дискусія, що виявила заінтересування біжучими справами, закінчилася загальним вдоволенням, а в 1-ій год. під час приємної гутірки, відбувся обід. На підставі детально поданого протоколу у виконанні Міри Грабець, Комісія постанов затвердила підсумки Організаційної конференції.

Програмою конференції проводила Надія Дейчаківська, голова Окружної Управи СУА в Огайо, та предсідниця конференції.

В 2-ій год. по полудні розпочалася Конференція референтур зв'язків у присутності референток зв'язків Головної Управи, Ірини Куровицької і Марти Федорів.

І. Куровицька: Зв'язки - це передача і інформація в різних формах того, що хочемо сказати, кому і як. При зв'язках з американцями треба знати докладно, кого репрезентуємо. Слід брати участь у засіданнях інших організацій і говорити про свою організацію. Піддержувати заходи проти переслідувань на Україні, звертати увагу на оборону жінок і людських прав, запрошувати головні особи листами, або особисто, зайнятися ними на імпрезах та давати пояснення до експонатів на виставках.

М. Федорів доповідала англійською мовою на тему „Ethnic Advisory Council" — це група людей, що працює через своїх репрезентантів. „File under Ukraine" — це течка, наче б архів, документів відносно українських справ. Писати петиції, уважати нашу організацію за велику, важливу, тоді буде і публікація про нас. Працювати над контролею неправильних інформацій в американських книжках, але до цього вимагається авторитету відомого професора університету, якого б шанували та рахувалися з ним.

Дженні Бокар і Марія Федак, референтки зв'язків Округи Огайо, які належать до „Nationalities Services Center", подали звідомлення з акції про голод на Україні в 1933 році. „Famine of Ukraine", що появилося на сторінках місцевої американської преси, як також такого змісту листу отримували конгресмени і сенатори. Д. Бокар працює у відділі „Department of Human Resources" Клівленду, де вона є „Project Director" у „Ethnic Senior Find" та постійно має на увазі українську справу.

Конференції, в якому наміренні вони не були б, є корисні та потрібні. В колективі висловлюємо наші актаульні і наболілі справи, стараємось запобігти нашим недолікам, які нас турбують. Всі ми творимо колектив однакових стремлінь, здобутків чи турбот, і це єднає нас в одну велику, нерозривну суцільність.

У тяглості тих нарад витворилась приязнь, яка викликала у присутніх почуття самовпевности, і союзянки вдоволені роз'їхались додому.

Лєна Сушків

Наукова конференція українських лікарів

Розвиток медичних наук іде сьогодні з астрономічною швидкістю і слідкування за новими медичними відкриттями вимагає все більше зусиль та часу. У зв'язку з цим вишкіл молодого лікаря триває тепер від 11 до 14 років, залежно від медичної ділянки або хірургічної спеціялізації. Також і після закінчення медичної школи лікар мусить постійно себе вдосконалювати, щоб удержатися на висоті своїх професійних завдань. З допомогою приходять численні установи, які у співпраці з медичними школами влаштовують часті наукові конференції, щоб дати змогу лікарям познайомитися з медичним поступом та поліпшити свою хірургічну техніку або навчитися нової. Тепер уже щораз більше стейтів вимагає від кожного лікаря принаймні 50 годин на рік активної участи в конференціях з науковою програмою для постійного медичного вдосконавлювання. Залежно від учительського стажу доповідачів, організатори таких конференцій мають уповноваження від Американської Медичної Асоціяції (АМА) давати їхнім учасникам години-кредити першої або другої категорій.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА) вже від багатьох років улаштовує наукові з'їзди в різних містах ЗСА й Канади. Програма українських медичних конференцій завжди була на високому рівні, тому що ряди УЛТПА постійно збільшуються молодими, добре вишколеними спеціялістами різних ділянок медицини. Після докладного провірення наукових програм українських медичних з'їздів АМА уповноважила УЛТПА признавати години-кредити першої категорії для програми вдосконалення лікарів.

(Продовження на ст. 4)

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого БРАТА І ШВАҐРА

бл. п. д-ра Миколи М. Яцкова,

що помер дня 15-го грудня 1983 р. в Дітройті, Миш.
складаємо 100.00 дол. на ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА в ГАРВАРДСЬКОВУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Лідія й Осип ОРИШКЕВИЧІ

Замість квітів на могилу

бл. п. Дзвінки Пачовської-Вороняк

складаємо 50.00 дол.
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку.

Лідія й Осип ОРИШКЕВИЧІ

В ПЕРШУ СУМНУ І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ й МАМЦІ

св. п.

АНАСТАЗІЇ ЦЮРПІТИ
(з дому БОДНАРЧУК)

яка похована в с. Лиса, Бережанського р-ну (кол. Підгаєцький повіт),
Тернопільської області
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА та ПАНАХИДА

**у вівторок, 17-го січня 1984 року, о год. 8:30 ранку
в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.**

Про молитву за спокій душі св. п. Анастазії просять —
чоловік — ВОЛОДИМИР
і син — ВАСИЛЬ ЦЮРПІТИ

*„Рідна мати моя, ти ночей не доспала.
Ти водила мене у поля край села
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала..."*

Просимо ближчу й дальшу Родину в Америці, Канаді і в Україні помолитись в цей день з нами.

„...Живою Тебе зберігаємо в нашій тузі..."

У Зоряне Царство Духа Предків Наших
відійшов 6-го січня 10984 року Дажбожого
Достойний Діяч Рідної Української Націоальної Віри
утвердженої в науці Учителя-Пророка
ЛЕВА СИЛЕНКА

РУНТАТО
МИРОСЛАВ ІВАН ГРИГОРОВИЧ
ЛОЗОВИЙ

народжений 6-го вересня 10925 року Д.
ПОХОВАНИЙ за обрядом Рідної Віри в СВЯОРПІ (Святині Оріянської Пам'яті), в Спрінґ Ґлен, Н. Й.

Прощай Побратиме, прощай Побратиме,
Величний і рідний прощай,
Дажбог твою душу завжди берегтиме
І дасть їй Безсмертя і рай.

Прощай Побратиме, ідеш ти до Оря,
Ідеш ти до матері Лель,
Немає ні смутку, немає ні горя
У храмі небесних осель.

Прощай Побратиме, і днини, і ночі,
Не будуть тривожить тебе,
Поглянь, прославляють заплакані очі,
Життя трудівниче твоє.

Прощай Побратиме, в Дажбожі заграви
Промінням полинула вість,
Що йдеш ти до Предків великої слави,
Як син їхній — праведний гість.

Прощай Побратиме, прощай Побратиме,
Величний і рідний прощай,
Дажбог твою душу завжди берегтиме
І дасть їй безсмертя і рай.

Дружина — ЛЮДМИЛА
Діти: АННА, ІВАН, ТАРАС, ЛЮДМИЛА, ЛЕСЯ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого БАТЬКА

бл. п. дир.

Михайла Чайківського

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

18-го січня 1984 р. в церкві св. Михаїла в Ню Гейвені, Конн.
19-го січня 1984 р. в церкві св. Покрови, Бріджпорт, Конн.

Просимо згадати за спокій душі у молитвах.

Дочки:
ВІРА КАРПІ
ЛІДІЯ ФІЦАЛОВИЧ

•

В пам'ять, складаю 50.00 дол. на Інвалідів.

ЛІДІЯ ФІЦАЛОВИЧ

Ділимося болючою вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що 13-го грудня 1983 р.,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами,
відійшов від нас на 38-му році життя
наш СИН, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

ЯРОСЛАВ ЩЕСНЮК

народжений в Празі 1945 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись 16-го грудня 1983 р. в церкві НЗПДМ, а звідтам на католицький цвинтар М-т Олівет.

Горем прибиті:
мама — МАРІЯ ЩЕСНЮК-ЗАБЛОЦЬКА
з мужем МАРІЯНОМ
сини — МАРКО І АНТІН
брат — РОМАН з дружиною
та ближча і дальша Родина в Україні, Канаді та Польщі

З глибоким смутком повідомляємо Українське Громадянство Метрополії Дітройту, що в неділю, 8-го січня 1984 року, після довгої і важкої недуги відійшов у Вічність

св. п. д-р

АНТІН ЖУКОВСЬКИЙ

Народжений 27-го вересня 1904 року в Поморянах, Україна.

Старшина 1-ої Дивізії УНА; голова стейтового Відділу УККА Північної Дакоти; член УНРади; довголітній голова Метрополітального відділу УККА в Дітройті; визначний суспільно-політичний діяч.

ПОХОРОН у четвер, 12-го січня 1984 р., о год. 10-ій ранку з похоронного заведення П. Висоцького до церкви св. Йосафата у Воррен, а опісля на цвинтар св. Гробу в Саутфілд, Миш.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Горем опечаленій Шановній Дружині Святославі та всій Родині складаємо наші глибокі співчуття.

**Управа Метрополітального Відділу УККА
в Дітройті**

З Різдвом Христовим
З Новим Роком
та Святим Йорданом

---

*З Новим Роком 1984
і Святим Йорданом*

*Безжурних Радісних Свят
РІДНІ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ
щиро бажають*

Григорій і Тереса Божик
(Вудсайд, Н. Й.)

---

*У п'ятдесять-ліття
подружнього життя
наших Найдорожчих
БАТЬКІВ*

Віри і Євгена Левицьких

*щиро вітаємо і складаємо
наші найкращі побажання
кріпкого здоров'я
і Многії Літа!*

Діти — ІРЕНА і ЮРІЙ

•

З цієї нагоди жертвуємо 200.00 дол. на „Допомоговий Фонд Актора" при О'єднанні Мистців Української Сцени (ОМУС).

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВО—ВИХОВНЕ Т-во „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"
запрошує на

Ювілейні Спортові Вечерниці

**Субота, 21-го січня 1984 р., о год. 9-ій веч., коктейл 8:15 — 8:45 веч.
в залі Українського Народного Дому,** 140 Prospect Ave., **Ірвінґтон, Н. Дж.**

Грає оркестра **„ІСКРА"**
Місця при столиках резервувати **в Дніпрі, тел.: (201) 373-8783**

Дентист ОЛЬГА ОЛЕНКО

Профілактика хворіб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Манґеттені:	Адреса у Квінсі:
ROCKEFELLER CENTER	105-37 64th Avenue
630 5th Avenue, Room 1803	Forest Hills, N.Y. 11375
New York, N.Y. 10020	(212) 459-0111

Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій міста Ню Йорку, Відділ УККА
запрошує своїх Членів та все Українське Громадянство Метрополії Ню Йорку на

ПАНЕЛЬ про ІУ СКВУ

**в суботу, 21 січня 1984 р., о год. 4-ій по пол.
у великій залі будинку ОУВФ в Ню Йорку, Н. Й.
136 Друга Авеню**

У панелі беруть участь:

**адв. Аскольд Лозинський, ред. Ярослав Гайвас,
ред. Мстислав Дольницький**

Модератор — **д-р Петро Ґой**

Вступ — даток $3.00

УПРАВА КОУАО м. НЮ ЙОРК — ВІДДІЛ УККА

**Субота, 28-го січня 1984 р., год. 9-та веч.
Український Народний Дім**

**142 Друга Авеню
Ню Йорк, Н. Й.**

Хор „ДУМКА" в Ню Йорку — *запрошує всіх на*

ВЕЧЕРНИЦІ

Оркестра „ІСКРА"
Весела програма — **виступи хору „Думка", жіночого секстету при хорі та веселі несподіванки.
Вступ 10.00 дол.
Квитки можна набувати в „АРЦІ" і в членів хору.**

Біда...

(Закінчення зі ст. 2)

про колір конвалій у блискучих росинках, але й авторами передмов до цих збірок, які, будучи професійними письменниками, хвалять молодих поетів за їх вірші, в яких нічого не говориться про те, що під мудрим керівництвом партії трудящі невтомно будують комунізм та готують відсіч американським імперіялістам.

Мельник згадує й кілька позитивних фактів: ось у Сімферополі „працюють з молодими поетами, сприяють їх творчому зростанню", виховують поетів, які пишуть те, що треба і як треба, без усяких конвалій. Але, загалом, твердить Мельник, у провінції видають твори молодих, які не стоять на потрібній височині. Чому це так?

„Причин може бути багато" — міркує собі Мельник. Але всі вони ведуть до того, що падає авторитет реґіональних видавництв, бо ці видавництва втратили якісь творчі критерії. Ось, наприклад, виходить друком збірка поета А., який явно ще перебуває у стадії літературного учництва, й тоді молодий поет Б., який має рукопис такої ж художньої якости, домагається, щоб надрукували й його. Виникає, щось ніби сніжна грудка: вслід за однією незадовільною книжкою котиться її близня. Ще й ще одна". Рівень вимог знижується, кількість рукописів росте... „Але як впливають невдалі дебюти на рівень усієї молодої поезії. — грізно запитує Мельник.

Далі Мельник нарікає на те, що молоді поети мало пишуть про пережите, а більше намагаються демонструвати ерудицію і „професіоналізм". Мельник погоджується з якимсь критиком, що молоді не повинні „випинати своє „я", якщо воно не пов'язане з епохою". Тепер ми починаємо розуміти, чого домагається від молодих поетів партійний критик.

Мельник не хоче давати молодим прямі й конкретні вказівки, про що вони мусять писати — бож скільки разів можна повторювати ті нудні інструкції, хоч би й усіляко їх варіюючи! Він сподівається, що молоді поети розуміють, на що він натякає — після того, як виганив їх за „шабльонове" оспівування природи.

Але статтю треба якось закінчити на високій урочистій ноті, і Мельник, не дуже до речі, проголошує, що „молодим поетам не слід також боятися проявити своє я', нівелюючись та усереднюючись". Ось, наприклад, Маяковський говорив прямо: „Поетом робітників і селян повинен бути я". Мельник додає: „Якби Маяковський просив когось про право на це, то він не став би поетом мільйонів". Усе це звучить хоч і туманно, але „глибокодумно" й навіть „сугестивно"... Мовляв, пишіть, як Маяковський!

А тепер розшифруємо статтю Мельника, виявім у ній те, що він так казуїстично, на хитромудрих манівцях, намагається осудити у віршах молодих поетів. Уся справа в тому, що молодим давно набридло писати віршиська на „актуальні" теми, й вони знаходять для себе вихід у віршах про природу. А автори передмов до їхніх збірок, „шановані професійні письменники", мабуть, самі в глибині душі співчувають молодим поетам, бо їм і самим набридло оспівувати будівництво комунізму, який не будується.

І кількість аполітичних поетичних збірок, вільних від фальшивого патосу та удаваного ентузіязму, ігноруючи лементи та заклинання партійних „літературознавців", росте подібно до сніжної грудки, яка, котячись по засніженій поверхні, невпинно збільшується в розмірах, як лявіна...

Наукова...

(Закінчення зі ст. 3)

Українські лікарі з дружинами під час Наукової конференції УЛТПА в Арубі

Останній Науковий З'їзд УЛТПА (24-ий з черги) відбувся від 11-го до 18-го грудня 1983 року на острові Аруба, що є складовою частиною Нідерляндських Антилів. На цьому з'їзді обговорювано актуальні медичні теми наших часів, а саме: застосування мікроскопічної хірургії в ортопедії та отолярингології, питання компюторної радіології, діягностику судинних захворювань, запобігання серцевим хворобам, гормональні розлади в жінок та вплив оточення на ракоутворення.

У науковій програмі взяли участь: д-р інж. Михайло Головатий, д-р Павло Джуль, д-р Роман Дикун, д-р Степан Дудяк, д-р Богдан Іванець, мгр Джоанна Каммак-Целевич, д-р Володимир Кассараба, д-р Марко Конюх, д-р Василь Трухлий і д-р Петро Харук.

На цій конференції дуже відрадним явищем було те, що майже всі доповідачі, уродженці Америки або Канади говорили виключно українською мовою та вживали добірного українського медичного назовництва.

Д-р Ярослав Туркало розповів про своє відкриття у швайцарській медичній бібліотеці першої медичної книжки, друкованої українською мовою в 1879 році.

На з'їзді було зареєстрованих 68 осіб. Учасники мали змогу познайомитися ближче та утворити ще тісніший зв'язок поміж лікарями та їхніми родинами, які живуть у різних місцях Америки і Канади.

Технічне влаштування з'їзду провела дуже вміло консультантка бюра подорожей Марта Федорів у співпраці з головою УЛТПА д-ром Мирославом Коленським. Голова Світового Об'єднання Українських Лікарських Товариств д-р Ахіль Хрептовський запросив М. Федорів підготовити науковий з'їзд цієї організації, який заплянований на вересень 1984 року в Мюнхені, Західня Німеччина.

Вона вже договорилася з летунськими фірмами та готелями в Західній Німеччині, щоб забезпечити учасникам вигідну подорож і комфортабельне перебування в готелевих приміщеннях. Зацікавлених лікарів та всіх колишніх студентів европейських шкіл прохається зголошуватися вже тепер на адресу Головної Управи УЛТПА в Чикаґо: Ukrainian Medical Association of North America, 2320 W. Chicago Ave., Chicago, Ill. 60622.

Д-р Павло Джуль

„Сантиментальна мандрівка в минуле"

На Різдво і в передріздвяні дні, на переломі 1983-84 років в українському Ню Йорку було безліч вечорів, концертів, виставок, зустрічів. З вдячністю до виконавців і організаторів відзначу імпрезу „Сантиментальна мандрівка в минуле", яку в суботу, 4-го грудня 1983 року улаштував 82-ий Відділ СУА в Ню Йорку. Мистецьке слово Іванни Савицької і пісні Христини Карпевич повели слухачів до Лемківщини, Львова, Києва і Канева.

У вступному слові Іванна Клим культурно-освітня референтка 82-го Відділу СУА, нагадала, що письменниця Іванна Савицька народилась у родині священика на Лемківщині, виросла в селі, де батько був парохом. Львів - це її молодість. Київ і Канів - мрія і любов. Христина Карпевич народилась у Львові, росла в дорозі на Захід, у Ню Йорку вчилася співати; полюбила українську пісню.

Іванна Савицька почала свою розповідь зі слів „Чи помниш лемку?" Говорила лемківською говіркою про природу Лемківщини, народні звичаї, про те, як земля під плугом розсипалася, про жнива і радість, що приносив перший свіжий хліб. Взимку люди збиралися, розповідали байки, співали пісні.

Лемківську народну пісню проспівала Христина Карпевич.

Після цього Савицька згадала про танки, які під час війни зорали лемківські землі; про воєнні часи, коли виселяли лемків з їх хат і палили лемківські церкви. Розповіла, як старий лемко вирвав з палаючої церкви велику ікону і поклав її на воза, яким вивозили його майно з рідної землі. Але надіються лемки, що прийде час, коли вони повернуться на свої ниви.

Влітку 1979 року Савицька побувала в околиці містечка Любачева, що тепер належить до Польщі. Її везли автом. Наздогнали стару жінку, що несла важкий пакунок. Запропонували старій сісти в авто. Бабуня подякувала, сказала, що несе гас, сіль та інше, бо в їх селі нема де купити, треба носити здалека. Розповіла, що всіх лемків з цієї околиці виселили, вона лишилась, бо зять її поляк. Савицька й супутник приїхали в село Коровиці. Не впізнала вона села, де колись жила. Зрівняна з землею садиба священика. Церква півзруйнована, на ній напис: „Склад будівельних матеріялів". Стара жінка розповіла, що коли руйнували церкву, то люди, щоб врятувати дзвін, потопили його в криниці. Там чекає він... Савицька підійшла до крамниці, заглянула вглиб і наче почула тихий відгомін дзвону.

У залі пролунали тихі акорди роялю.

Далі Савицька розповідала про свої відвідини Львова, мандрівки його вулицями. Її спогади ілюструвала Христина звуками роялю: то гами, коли Савицька йшла повз музичний інститут, то вальси, коли проходила коло будинку, де в юні роки танцювала.

Письменниця згадала, що на Святоюрській горі ще стоїть хрест, у підніжжі його покладено багато квітів. Була на Личаківському цвинтарі, бачила пам'ятник Іванові Франкові, могилу композитора Станислава Людкевича. Вся у чорнобривцях була могила Володимира Івасюка.

Вразило Савицьку, що Стрийський парк занедбаний; лавки поламані. У цьому парку, покидаючи під час війни Україну, Іванна Савицька прощалась із Миколою Дужим, журналістом, членом проводу Організації Українських Націоналістів. Тоді вона сказала йому: „Миколо, ти ж лишаєшся на неминучу смерть". Він відповів: „Совість не дозволяє їхати. Я лишаюся з моїми хлопцями". Большевики зловили Миколу в лісі, засудили на десять років ув'язнення. Після звільнення, він, хворий, приїхав до Львова і там скоро помер.

Савицька розповіла про свої враження про Київ, місто золотоверхих церков, у яких не чути церковних співів. Бачила собор святої Софії, з кораблика на Дніпрі дивилася на дзвіниці і церкви Лаври та Видубецького манастиря. Все це державні заповідники, а не манастирі. Вона радіє, що варвари не зруйнували пам'ятника святому Володимирові.

Савицька автобусом поїхала до Канева. Сум навівали лани колгоспних полів думала про невільничу працю. В голові роїлися думки: „Багата ти і бідна, Україно... Твій чорнозем не може прогодувати тебе. Уряд купує пшеницю в Канаді і Америці. Чому?".

У Каневі письменниця не могла відірвати погляду від пам'ятника Шевченкові, від його скорботно зажуреної постаті. „Думи мої, думи" проспівала Христина Карпевич.

Савицька сказала: „Мої уста мовчали, а серце питало „Батько Тарасе, що нам, українцям у діяспорі, робити? Дай нам новий заповіт". Розповідь закінчилась. Христина заспівала пісню В. Сосюри „Любить Україну".

Л. Дражевська

У 80-річчя проф. Івана Боднарука

Восьмого грудня 1983 року минуло 80 років від дня народження професора Івана Боднарука. З цієї нагоди його сини, Ростислав та Богдан разом з матір'ю та своїми родинами, вшанували його прийняттям у одному з чикаґських ресторанів, в якому взяли участь теж найближчі приятелі Ювілята.

Іван Боднарук народився в 1903 році в Галичині, в селі Білявинці близько Бучача. Його батьки—о. Лазар та Іванна з Кміцикевичів. Гімназію закінчив він у Бучачі, а диплом маґістра філософії одержав у Львівському університеті зі слов'янської філології та латинської мови в 1928 році. Після практики в державній та приватній гімназії у Стрию він склав професорський іспит в університеті у Варшаві 1931 року.

Свою педагогічну працю почав проф. Боднарук у Стрию, де вчив в середніх школах від 1928 до 1944 року в учительській дівочій семінарії, дівочій гімназії „Рідної Школи" та в державній хлоп'ячій гімназії. Працював теж у музеї „Верховина" та в громадських організаціях.

Виїхавши з України на еміґрацію, він був управителем школи в таборі в Бурґдорфі від 1945 до 1949 року (англійська зона). Там був теж культурно-освітнім референтом і провадив вечірні курси для неграмотних, що мали їхати до Англії й Канади.

Від 1949 до 1959 року жив з дружиною й двома синами в Бразилії. Спочатку вчив у Малій Духовній Семінарії Отців Василіян у Прудентополі, Парана, і допомагав у редаґуванні газети „Праця". В тому часі опрацював „Буквар" і „Другу Читанку". Окремою книжкою вийшов його спогад про Митрополита Андрея Шептицького—„Великий Чернець і Народолюбець". В 1954 році переїхав до Курітиби, де поза своєю заробітковою працею займався і громадською роботою.

В 1959 році виїхав з родиною до Америки. Спершу жив у Чикаґо, де вчив в Школі Українознавства, працював у видавництві М. Денисюка, в Українському Національному Музеї, викладав в Народному Університеті при ООЧСУ і брав активну участь в релігійному і громадському житті („Обнова", Учительська Громада тощо).

В 1963 році переїхав до Дітройту й перебував там до 1974 року. Вчив в українській вищій школі ОО Василіян та Школі Українознавства. Дописував до церковного бюлетеню й упорядкував Пропам'ятну Книгу парохії Непорочного Зачаття ПДМ.

В 1974 році перейшов на емеритуру і живе біля Чикаго.

Крім своєї педагогічної праці, проф. І. Боднарук дописував і далі дописує до різних українських газет та журналів на релігійні, виховні, історичні й літературні теми. Його статті появилися в таких газетах і журналах: „Українське Слово" і „Наш Клич" в Арґентині, „Визвольний Шлях" та „Шлях Перемоги" в Европі, „Українська Думка" в Англії, „Овид", „Дзвони", „Америка", „Свобода", „Дітройтські Новини", „Квітучі береги", „Нова зоря", „Церковний вісник" (при соборі свв. Володимира і Ольги в Чикаго), „Жіночий світ".

Як у своїй виховній праці, так і в своїх статтях І. Боднарук твердо й постійно заступає ідею—Бог, Україна, родина. Тому його статті, як і його педагогічна праця мають тривке виховне значення і його треба зачислити до визначних українських педагогів XX ст.

У приватному житті—це людина дуже скромна. Всі, що мали нагоду його пізнати, чи з ним співпрацювати, цінять його простолінійність, працьовитість та відданість українським ідеалам.

Проф. І. Боднарук—співпрацює зі щоденником „Свобода".

Бажаємо йому ще довгих років життя та творчої праці.

Богдан І. Лончина

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го СІЧНЯ 1984 р.

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76 Відд., о год. 1-ій по пол. в УКШколі при Айві вул. і Сенфорд Аве. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. Найкраще платити вкладки чеками та посилати прямо до Відділу. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, касир, Юлія Демчук, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 22-го СІЧНЯ 1984 р.

Бріджпорт, Конн. Річні збори Т-ва Українська Січ 59-ий Відд., о год. 2-ій по пол., в залі УКЦеркви при 457 Noble Ave., Бріджпорт, Конн. Проситься всіх чл. прибути на збори. Після програми зборів — прийняття. — Д. Стець, гол., С. Тарасюк, рек. секр., Т. Сливінський, фін. секр.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Йосафата зі звичайним порядком нарад. Опісля відбудуться Річні збори. К. Комісія здасть річний звіт, затвердження новообраної Управи, плян праці і закриття зборів. Вкладки можна вплачувати від 1:30 год. по пол. в тім самім приміщенні. Проситься чл. прибути. По зборах буде перекуска. — Ст. Васьків, предс., Ст. Приймак, фін. сек., Ст. Мартинюк, кас., Дм. Марґолич, гол. К. К., Анна Васьків і Марта Пристай — члени, Катарина Марґолич і М. Завадецький — чл. Управи.